

D ů v o d y:

Všim právem přisoudil odvolací soud žalobci mzdu za jeden týden pracovní od 12. ledna (pondělí) do 17. ledna (soboty) 1920 podle § 1154 b) obč. zák., ježto je nesporno, že žalobce pracoval u žalovaného od srpna 1919, tedy déle než čtrnáct dní, a § 1154 b) obč. zák. stanoví, že zaměstnanec nepozbývá nároku na plat, když mu po službě aspoň čtrnáctidenní nemoc překazí konati služby po dobu poměrně krátkou, jeden týden nepřevyšující, a když toho nezavinil úmyslně nebo hrubou nedbalostí, — což žalovaný ani netvrdí. Dotčené ustanovení zákona nečiní nárok zaměstnance závislým na tom, že hlásil nemoc zaměstnateli, pokud se týče požádal ho o lístek pro lékaře. Hlásiti nemoc zaměstnateli káže jen slušnost, a potvrzení o tom, že zaměstnanec hlásil se nemocným, vydává dle svědecké výpovědi kontrolora okresní pokladny nemocenské zaměstnatel zaměstnanci toliko k účelům legitimace a kontroly (srv. § 13 vyhlášky min. vnitřní ze dne 20. října 1888, čís. 159 ř. zák.). Že žalobci nepřisluší plná mzda, nýbrž pouze doplatek k tomu, co nemocenská pokladna vyplatila (§ 1154 b) odstavec druhý obč. zák.), nebylo žalovaným namítáno, ač žalobce v odvolání výslovně poukázal na § 1154 b) obč. zák.; k námitce v té příčině teprve v dovolacím spise přednesené nelze tudíž dle §§ 482, 513, 504 c. ř. s. míti zření, kdyžtž ustanovení § 1154 b) odst. 2 obč. zák. není povahy vížící, ježto se v něm pouze stanoví, že zaměstnavatel m ů ž e si sraziti částku tamže uvedenou. Ostatně může si z platů, kterých dostává se po dobu překážky zaměstnancům se zřetelem k veřejnoprávnímu pojištění, zaměstnavatel sraziti jen tolik, kolik odpovídá poměru jeho skutečného příspěvku k celému pojistnému.

Čís. 725.

Za své representanty ručí hromadná osoba bezvyjimečně, za své zřízení jen jako každý jiný zaměstnavatel.

(Rozh. ze dne 26. října 1920, Rv I 497/20.)

Nedospělá žalobkyně utrpěla úraz tím, že jí byly rozdraceny řezačkou prsty pravé ruky. Řezačka náležela k inventáři dvoru žalované akciové společnosti, v němž vykonával službu správce, poklasný a šafář, v době úrazu byl stroj obstaráván krmičem dobytka. Žalobě o náhradu škody bylo procesním soudem první stolice vyhověno mimo jiné z těchto důvodů: Žalovaná je akciová společnost tedy podnik, který má dle § 26 obč. zák. táž práva a tytéž povinnosti jako osoba fysická, který však může jako právní subjekt vykonávati svou činnost jen pomocí jiných osob; z možnosti, nabývati výhod z této činnosti osob, jednajících za žalovanou, vyplývá pro ni i povinnost nésti též nevýhody této činnosti zřízenců. Žalovaná musí tudíž zodpovídati za jednání svých zřízenců u vykonávání uložené jim činnosti ve smyslu zákonných předpisů o ručení za škody. Pakliže tedy opomenutí zřízenců žalované společnosti při činnosti pro žalovanou způsobilo škodu, zejména tím, že ukázal se krmič býti nezpůsobilým k obsluhování řezačky, je žalovaná za škodu tím vzešlou dle §§ 1295, 1297 a 1315 obč. zák. zodpovědnou. Třebaže správce, šafář

a poklasný nařizovali opatrnost při řezačce, zakazovali tam přístup cizím osobám, nakazovali krmiči dozor nad řezačkou, přece v konkrétním případě sběhlo se opomenutí a tudíž zavinění se strany osob, rovněž od žalované používaných a přivodilo úraz žalobkyně. Zejména odůvodněno ručení žalované i ve smyslu § 1315 obč. zák. tím, že užívala osob, které nebyly úplně dbalé toho, aby dodržen byl všeobecně vyhlášený předpis o zamezení úrazu. Soud je však toho názoru, že by i z důvodů §§ 26 a 1295 obč. zák. žalovaná byla povinna v tomto případě k náhradě škody. Odvolací soud rozsudek potvrdil v podstatě z týchž důvodů.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Vytýkajíc, že žaloba na nezdatnosti krmiče ani založera nebyla, a snažíc se dovoditi, že byl objektivně způsobilým k obsluze řezačky, spatřuje dovolání v tom, že rozsudek odvolacího jako již rozsudek prvního soudu dospěl k opačnému závěru, odpor se spisy, po případě nesprávné právní posouzení věci. Ač námitky tyto jsou vůbec neodůvodněné, netřeba se jimi blíže zabývat, poněvadž v tomto sporu, jak bude dolíčeno, na zdatnosti či nezdatnosti krmiče vůbec nezáleží. Obě nižší stolice založily sice své rozsudky též, ba v první řadě na jeho nezpůsobilosti a nespolehlivosti, ale v tom pochybily. Vycházejí sice správně ze zásady, vyvozované z § 26 obč. zák., že osoba hromadná ručí tak jako fysická, ale nerozeznávají při tom náležitě mezi jejími representanty a zřízenci. Jest všeobecně v nauce i praxi uznáno a dovozuje se to právě z § 26 obč. zák., že hromadná osoba ručí za své representanty bezpodmínečně (ne tedy pouze v mezích § 1315 obč. zák.), t. j. jako fysická osoba za sebe, neboť právnická osoba nemůže jednati jinak než jimi, nemajíc jako taková schopnosti, vůli pojeti a ji počinem projevit. Representace hromadné osoby jest jejím mozkiem a jejími ústy. Dle toho tedy jedno jest, zda jednající representant jest zdatný či nezdatný. To však vztahuje se právě jen na representanty či orgány její, ale ne na její zřízence, jež od representantů či orgánů lišiti dlužno a za něž i právnická osoba ručí rovněž jen tak, jako fysická, tedy ne již bezvýhradně, nýbrž jen v mezích § 1315 obč. zák. (srv. Randa, Schadenersatzpflicht, 1908, str. 74, 75, 78, jenž však užíváje o representantech i výrazu »zástupce« a o zřízencích či pomocnících výrazu »orgán«, jest poněkud nejasný; za to zcela jasně Tilsch, Obč. pr. rak., Část všeob., čl. 172, zvl. str. 119 shora). Vždyť pokud jde o pouhé pomocníky, není zásadního rozdílu v tom, zda služeb jejich používá osoba fysická, či hromadná a bylo by ničím neodůvodněnou nesrovnalostí, by jednotlivec jakožto majitel rozsáhlého podniku ručil za své pomocníky jen v mezích § 1315 a násl. obč. zák., kdežto osoba hromadná, provozující též podnik, ručila by bezvýjimečně. Representanty akciové společnosti udává čl. 227 nn. obch. zák., je to její představenstvo, jež povoláno jest k jejímu zastupování. Jako zřízenci žalované společnosti přicházejí pak v daném případě v úvahu správce, šafář a poklasný, nikoli však pouhý krmič, jemuž dle zjištění nižších stolic uložil dozor nad řezačkou správce. Neručí tedy za něho, i kdyby byl nezdatným, žalovaná společnost, neboť tak daleko předpis § 1315 obč. zák. ani dle svého znění, ani dle úmyslu zákonodárcova nejde. Nové jeho znění intendovalo proti dřívějšímu toliko

tu změnu, aby postihnut byl pán záležitosti také v tom případě, když o nezdatnosti zřízence nevěděl, ale vždy jde jen o nezdatnost osoby, kterou sám zřídil či vybral (srv. motivy). Přes to však jest napadený rozsudek správným. Stačilo, když žalobkyně k odůvodnění viny žalované společnosti na úraze uvedla, že řezačka, na které úraz se stal, nebyla proti předpisu místodržitelského nařízení ze dne 12. března 1907, č. 33 z. z. pro Čechy, opatřena ochranným krytem (§ 1311 obč. zák.). Nebylo třeba, aby nad to dokazovala, že nebylo vyhověno tomuto nařízení z viny žalované. Bylo naopak na žalované, aby v tom dokázala svoji nevinu (§ 1298 obč. zák.). Pokusila se sice o to, ale s nezdarem. Bránila se jen tím, že kryt svého času opatřila a že dozor nad řezačkou měl krmič, dále, že vstup do řezárny byl osobám nezaměstnaným přísně zakázán a že měl při řezání přítomný otec a zvláště sestra nedospělé žalobkyně dáti pozor, aby žalobkyně nedostala se do koleček řezačky. Ale místodržitelské nařízení ukládá, nejen kryty opatřiti, ale jich i užívati. V tom směru však zjistil první soud a zjištění to zůstalo nedotčeno, že sice ochranný kryt na řezačku, o niž jde, byl kdysi pořízen, ale že na ní nebyl a konečně vůbec zmizel, takže zejména již několik dní před úrazem nebyl již vůbec po ruce. Že vstup do řezárny byl nezaměstnaným přísně zakázán a že v době úrazu byli přítomni příbuzní nedospělé poškozené, jest nerozhodno, neboť tím nemůže býti shlazeno ono předpisu se příčíci opomenutí, jež právě bylo příčinou úrazu. Co pak se týče námitky, že dozor nad řezačkou svěřen byl krmiči, jest i tato námitka lichou. I kdyby byl dozor ten býval mu bezvadným způsobem svěřen (rozsudek v odpor vzatý zjišťuje naopak, že stalo se tak toliko způsobem všeobecným a v podstatě jen formálním, takže se mu podrobnějších rozkazů a poučení právě o ochranných krytech ani nedostalo), a i kdyby k úkolu takovému zvláštního poučování od nadřízených úředníků ani potřebí nebylo, jak dovolání dovozuje, a i kdyby nadřízení orgánové mohli si býti vědomi, že krmič funkci svou řádně vykonává, přece — jak odvolací soud správně poznamenává — nestačilo uložiti prostě dozor nad řezačkou podřízenému dělníku a dále se o věc nestarati. Pokud tedy žalovaná sama, buď svými representanty nebo zřízenci, nevedla řádného vrchního dozoru, zvláště právě nad zachováváním uvedeného místodržitelského nařízení, není prosta viny na úraze žalobkynině. V tom směru však žalovaná, ač by to bylo na ni, ani nic netvrdila a rozsudek výslovně zjišťuje, že se v tom směru nic nedálo, ba že na př. poklasný, ač viděl asi týden nebo 14 dní před úrazem, že na řezačce není ochranný plech, neuznal ani za dobré, někoho na to upozorniti, poněvadž prý to nebylo jeho povinností, o to se starati. Dopustila se tedy žalovaná sama, t. j. již její representace nedbalostí v povinném dozoru ve vlastním hospodářském podniku a ručí proto za škodu tím vzešlou; neboť při řádném dozoru nebylo by jí mohlo ujíti, že na řezačce, jak ze zjištění prvního soudu vyplývá, pracuje se bez ochranného krytu, a mohla pak podle své povinnosti vhodným opatřením hrozící nebezpečí odstraniti a škodám předejiti.

Čís. 726.

Ustanovení smlouvy o splatnosti kupní ceny nedotýká se zákonných ustanovení o tom, koho stíhá nebezpečí dopravy. Byla-li kupní cena